

„Virágba borult” Marosvásárhely főtere

Fotó: Nagy Tibor

Tegnap nyílt meg Marosvásárhely főterén a hagyományos virágvásár, ahol több mint félszáz, zömében udvarfalvi virágtermesztő kínálja szebbnél szebb virágait. A vásár keddig, azaz világítás napjáig tart.

Menyhárt Borbála

Igazi őszi hangulat uralja a napokban Marosvásárhely főterét, a virágóra körüli részen szépen elrendezett, színpompás virágok sorakoznak, kissé odébb pedig zamatos almát, körtét, illetve gyümölcsleveket, szörpöket lehet vásárolni. A Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal évek óta halottak napja környékén szervezi meg a hagyományos virágvásárt, így teremtve

lehetőséget a vásárlóknak, hogy helyi, azaz Maros megyei termelőktől szép virágot vásároljanak, illetve a termelőknek is jó lehetőség arra, hogy túladjanak portékáikon. A kiállítók több mint kilencven százaléka magyar, zömében Udvarfalváról érkeztek, de akadnak közöttük marosvásárhelyi, somosdi, mezőcsávasi,

(Folytatás a 2. oldalon)

Köszönet a kellék- adományokért!

Igencsak sikeresnek bizonyult a Tompa Miklós Társulat kellékgyűjtő felhívása, amely révén az 1970-es és 1980-as évek jellegzetes tárgyait, ruhákat, használati tárgyakat igyekeztünk begyűjteni egy készülő előadásunkhoz.

2.

Élete sorsmetafora volt...

A csütörtök este megnyitott tárlat tulajdonképpen emlékkiállítás: a tragikus sorsú Kulcsár Béla, Marosvásárhely néhai ünnepelt szobrászművésze, számos köztéri alkotás (köztük az Ijászó vagy a Színház téri szoborcsoport) létrehozójának munkáit – festményeit, kisplasztikáit, illetve a köztéri szobrai megőrzítő fotókat – láthatjuk a Bernády Ház földszinti galériájában.

3.

Szlovákok és magyarok a huszonegyedik században

A legkisebb lépés – ez volt a címe annak az irodalmi-közéleti tematikájú estnek, amelyre kedd este került sor a Kultúrpalota kistermében.

5.

Kiegészült a PéterPál Könyv- kiadó sorozata

A veszprémi könyvműhely két fáradhatatlan létrehozója és működtetője, Váradi Péter Pál és Löwey Lilla újabb szép albumokkal örvendeztetni meg a könyvbarátokat.

6.

 OPTICA OPTOFARM
A látás szakértője

Szolgáltatásaink:

- ✔ kontaktlencse-felírás és rendelés
- ✔ ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- ✔ mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- ✔ a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- ✔ kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- ✔ korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- ✔ szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- ✔ új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- ✔ terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

Marosvásárhely:

- ▲ Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- ▲ 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- ▲ Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- ▲ Dózsa György utca 60. sz. Tel: 0265/265-205
- ▲ Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:

- ▲ Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:

- ▲ Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282
- ▲ A Danubius Hotelben. Tel. 0742-100-323

PISZKOS ANYAGIAK

Főnök úr! Fizu nélkül dolgozik majd maguknak a rozsdá, meg az esős idő...

ALUJAZET
Hivatali Szakértés Intézmény

OKTÓBER

29., szombat
A Nap kel
8 órakor,
lenyugszik
18 óra 10 perccor.
Az év 303. napja,
hátravan 63 nap.

IDŐJÁRÁS

Változó égbolt

Hőmérséklet:
max. 11°C
min. 2°C

Isten éltesse!

Ma NÁRCISZ, holnap ALFONZ napja.
ALFONZ: germán eredetű férfi-név, elemeinek jelentése: nemes + kész, hajlandó.

* * *

VALUTAÁRFOLYAM
BNR – 2016. október 28.

1 EUR	4.4978
1 USD	4.1238
100 HUF	1.4543
1 g ARANY	167.9068

„Virágba borult” Marosvásárhely főtere

(Folytatás az 1. oldalról)

mezőpaniti, illetve mezőbergenyei virágtermesztők is. Bár a városi piacokon már több mint egy hete megjelentek a virágárusok, és sokan már beszereztek a szeretteik sírjára szánt virágot, érdemes kilátogatni a főterre, ugyanis a felhozatal rendkívül gazdag, és az árak az elmúlt évhez viszonyítva nem emelkedtek. A legtöbb termelő különböző méretű és színű cserpes krizantémot kínál, a legki-

sebb cserép viráért 5 lejt kérnek, a közepesért 8-10 lej, a méretes, dús cserepesek ára pedig 20-25 lej között mozog. Egy mezőcsávási termelő kínálatában a megszokottól eltérő, két színű cserpes krizantémok is szerepeltek, a cserép felében fehér, másik felében pedig ciklámen virágok voltak, de volt narancssárga-bordó kombináció is. A vásárt ugyan hivatalosan péntek délelőtt nyitották meg, de már a délelőtti órákban sokan jöttek el beszerezni a világitásra szánt virágot,

akadt idős házaspár, aki nyolc-tíz cseréppel távozott elégedetten, ugyanis, mivel sokat vásároltak, kedvezményt is kaptak.

A termelők örültek a tegnapi napsütésnek, hiszen, mint mondták, az eladás igencsak időjárásfüggő. Szép időben sokan kilátogatnak a vásárra, és ilyenkor általában egy termelőnél napi 100-200 cserép krizantém is gazdára talál, viszont ha kedvezőtlen az időjárás, akkor mindenki a lakhelyéhez legközelebb eső piacon szerzi be a virágot.

„Bernády György mindenkié”

Vásárhelyiek ünnepe

Bernády György emlékének ápolói, üzenetének továbbvivői gyülekeztek péntek délelőtt a marosvásárhelyi református temetőben a városépítő polgármester nyughelyénél.

Nagy Székely Ildikó

A Bernády Napok hagyományos mozzanatának számító koszorúzáson a szervező Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány és a város életében fontos szerepet játszó civil szervezetek, egyesületek mellett évről évre diákcsoportok is részt vesznek. Idén a Bolyai liceumból, a Református Kollégiumból és a Dr. Bernády György Általános Iskolából érkezett gyermekek vettek részt az ünnepi momentumon, amelyet dr. Zsigmond Barna Pál, Magyarország Csíkszeredai Konzulátusának főkonzulja is megtisztelt jelenlétével.

Az egybegyűlteket **Borbély László**, a hajdani polgármester nevét viselő alapítvány elnöke köszöntötte.

– Ez mindig egy olyan pillanat, amikor elgondolkozhatunk azon, mi végre vagyunk ezen a világon, mi a teendőnk – mondta Borbély László, majd arra hívta fel a figyelmet, hogy a 19. alkalommal zajló rendezvénysorozat egyik legfontosabb célkitűzése átadni az új nemzedékeknek a Bernády-féle üzenetet, ezért is annyira örvendetes, hogy fiatalok is részt vesznek a polgármester emléke előtt tisztelő rendezvényeken. A jelenlevők közösen mondták el a Miatyánkot, majd elkezdődött a koszorúzás.

Az ünnepség a továbbiakban a Bernády-szobornál folytatódott.

– Büszkéek lehetünk arra, amit sok száz éve felépített ez a közösség. Fontos, hogy fel tudjuk mutatni ezeket az értékeket – hallhattuk a Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány elnökétől az 1994 októberében felavatott szobornál.

– Talán csak a könyves-gyertyás tüntetésen láthattunk akkora tömeget Vásárhelyen, mint a szobor avatásánál – idézte fel Borbély László a 22 évvel ezelőtti pillanatot, amelyre – az ünnepségén ezúttal is részt vett – Balogh Jó-

zsef (Cubi) öntömester nélkül nem kerülhetett volna sor.

Balogh Cubi több száz kiló bronzból öntötte Bernády György szobrát. Az emberek kis szobrocskáikat ajánlották fel a cél érdekében – tette hozzá Borbély László, majd azt is elárulta, hogy számára ez a legkedvesebb szobor Marosvásárhelyen.

Az alapítvány elnöke a Bernády Napok csütörtöki nyitómozzanatára, a premiernek számító sportvetélkedőre is kitért, amely nemcsak tematikájában, forgatókönyvében számított újdonságnak, hanem abban is, hogy román diákok is részt vettek benne.

– Bernády szerette a sportot, az ő idejében már volt teniszélet Vásárhelyen, futbaloztak. Ezért is jó, hogy sor kerülhetett erre a sportdélutánra. Az első díjat egy vegyes, magyar és román gyermekekből álló csapat vitte el. Ez is jelzi, hogy Bernády nemcsak a magyaroké, Bernády mindenkié. Jó lenne, ha ezt a jelenlegi városvezetés is megértené, és nem az ünnepség előtt egy nappal helyezné el koszorúját a szobornál – hangsúlyozta Borbély László.

Sportdélután Bernády szellemében

A Szász Albert Sportliceum tornatermében csütörtök délután zajlott rendhagyó diákvetélkedő főszervezői Vita Csaba, a Pedagógiai Liceum ta-

nára és – a Bernády Napok vetélkedőjéért évről évre felelő – Simon György magyar szakos tanár voltak, munkájukat további 20 személy segítette. A versenyre 12 ötagú, egy-egy pójtájkossal is rendelkező csapat nevezett be, tudásukat, ügyességüket kétszáz szoruló követte.

Az elméleti próbak során egyebek mellett arra kellett válaszolniuk a versenyzőknek, hogy melyik sportegyesület alakult Bernády polgármesterége idején, és melyik utcában volt az egykori Tornakert. A gyakorlati próbak alatt minifociban és kosárlabdában mérték össze erejüket a játékosok.

A Bernády-díjat a Dr. Bernády György Általános Iskola csapata, a Bernády Tízesek nyerte el. Minifociban a Serafim Duicu Általános Iskola vegyes csapata első, az Al. Ioan Cuza Általános Iskola csapata második helyezést ért el, a harmadik díjat a Római Katolikus Teológiai Liceumból érkezett gyermekek, az Ügyesek csapat érdemelte ki. A kosárcsapat első helyezette az Egyesülés középiskola csapata, a Cei Mari – A Nagyok lett, a Szász Albert Sportliceum csapata, az Elefántok második, a Mihai Eminescu Pedagógiai Liceumból érkezett diákok, a Pédások csapat harmadik díjat kapott.

Köszönet a kellékadományokért!

Igencsak sikeresnek bizonyult a Tompa Miklós Társulat kellekgyűjtő felhívása, amely révén az 1970-es és 1980-as évek jellegzetes tárgyait, ruhákat, használati tárgyakat igyekeztünk begyűjteni egy készülő előadásunkhoz.

Nagyon sok színházkedvelő gondolta úgy, hogy egykor kedves, fontos, értékes tárgyai „új életre kelhetnek” egy színházi előadás kellékeként, és különböző úton-módon eljuttatta adományát a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház kellektárába. Kaptunk egykori ruhaneműt, lábbelit, fényképezőgépet, tranzisztoros rádiót, tárcsás mosógépet, konyhai mérleget, kávéfőző presszót, utazókoffert, szódavizes palackot, dísz tárgyakat, többféle apró és nagyobb használati cikket és a korabeli sajtó eredeti lapszámaint.

Hálásan mondunk köszönetet az adományozóknak, akiknek nagylelkűsége tanúsítja, hogy fontos nekik a színházuk/színházunk, a „maguk ügyének” érzik a színház ügyét, mindig segítő szándékkal tudnak reagálni felkéréseinkre.

A kellékadományok segítségével megvalósuló előadás Radu Afrim: Retromadár blokkok csapódik, majd forró aszfalra zuhan címmel november 12-én, szombaton 19 órától kerül bemutatásra a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház Nagytermében. Az előbemutató 2016. november 4-én, pénteken 19 órától lesz.

Szeretettel várjuk az adományozókat is előadásainkra! (pr-titkárság)

Ormai Norbert, az első aradi vértanú – könyvbemutató

November 2-án, szerdán a Borsos Tamás Egyesület vendége dr. Süli Attila őrnagy, kutató, a budapesti Hadtörténelmi Intézet és Múzeum munkatársa lesz, akinek legújabb könyvét, az Ormai Norbert, az első aradi vértanú című Tamási Zsolt történelmi és Pál-Antal Sándor akadémikus, történész ismerteti. Minderre a Bolyai téri unitárius egyházközség Dersi János-termében kerül sor 18 órától.

A marosvásárhelyi sírkertek gondnokságain

Hosszított és megszokott programok

A marosvásárhelyi sírkertek némelyikében a mindenszentek és halottak napjára való tekintettel a gondnokságok hosszított programmal várják az ügyfeleket, másutt a megszokott időpontokban lehet ügyintézés végezni.

Szer Pálósy Piroska

A városi temetőgondnokság közleménye szerint a mindenszentek és halottak napjára való tekintettel a polgármesteri hivatal alárendeltségében levő sírkertek temetőgondnoksági irodáiban hosszított munkaprogram lesz. A Jeddí úti, a marosszentgyörgyi, a somostetői és a remeteszegi temető gondnoksági irodáiban október 31-én és november 1-jén, illetve november 7-én és november 8-

án 8-18 óra között lehet irodai ügyintézés végezni.

A marosvásárhelyi református egyházkerület felekezeti sírkertjének temetőgondnok, Nemes István érdeklődésünkre elmondta, október 29-én és 30-án, szombaton és vasárnap 9–13 óra között tart nyitva a gondnokság irodahelyiségében lévő pénztár. Október 31-én, hétfőn és november elsején, kedden 9–15 óra

között lehet a temetőfenntartási járulékot törleszteni. Az ügyfelfogadási programtól függetlenül a gondnokság munkatársai az említett napokon jelen lesznek és eligazítást nyújtanak mindazoknak, akik tájékoztatásért fordulnak hozzájuk.

A megyeszékhely katolikus temetőjének gondnokságáról telefonos megkeresésünk nyomán arról tájékoztattak, hogy a pénztár a megszokott nyitvatartási programmal működik, és pedig október 31-én, hétfőn és november elsején, kedden 9.30–12 és 13–15.30 óra között fogadják az ügyintézésre érkezőket.

NÉPÚJSÁG

ÖNÁLLÓ MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ:
Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES:
Ferenczi Ilona
LAPSZERKESZTŐ: Benedek István

MUNKATÁRSÁK: Antalfi Imola (közigazgatás), Bodolai Gyöngyi (egészségügy-tanúgy), Farczádi Attila (sport), Menyhárt Borbála (közélet), Mezey Sarolta (közösségszolgálat), Mózes Edith (politika), Kaáli Nagy Botond (kultúra), Nagy Miklós Kund (Múza), Nagy Székely Ildikó (közélet), Nagy Tibor (fotó), Szer Pálósy Piroska (közélet), Vajda György (közélet-fotó).
KORREKTURA: Horváth Éva, Kiss Éva. TÖRDELES: Iszlai Anna, Makkai Katalin, Makkai Malánia, Vajda Gyöngyi.
FŐKÖNYVELŐ: Nagy Melinda. REKLAMMENEDEZSER: Borbély Ernő – e-mail: reklam@e-nepujasag.ro tel. 0742-828-647. REKLAM-LAPTERJESZTÉS: Madaras Éva Adrienn tel./fax: 00-40-(0)265-268-854. APRÓHIRDETÉS: Petres Emilia. SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet, 0265/266-780. A lapban felhasznált hírek az MTI és a MEDIAFAX hírügynökségtől származnak. A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével. Nyomda: PALATINO. Tel. 0265/319-930.
Előfizetés a postahivatalokban, postásoknál és a szerkesztőségben.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 8-16 óra, péntek: 8-15 óra, szombat: zárva, vasárnap: 10.30-14.30 óra között.

ISSN 1220-3475 (print)
ISSN 1584-3238 (online)

Művésza

SZERKESZTI:
Kaáli Nagy Botond
1252. sz., 2016. október 29.

XIX. Bernády Napok – Kulcsár Béla-émlékiállítás

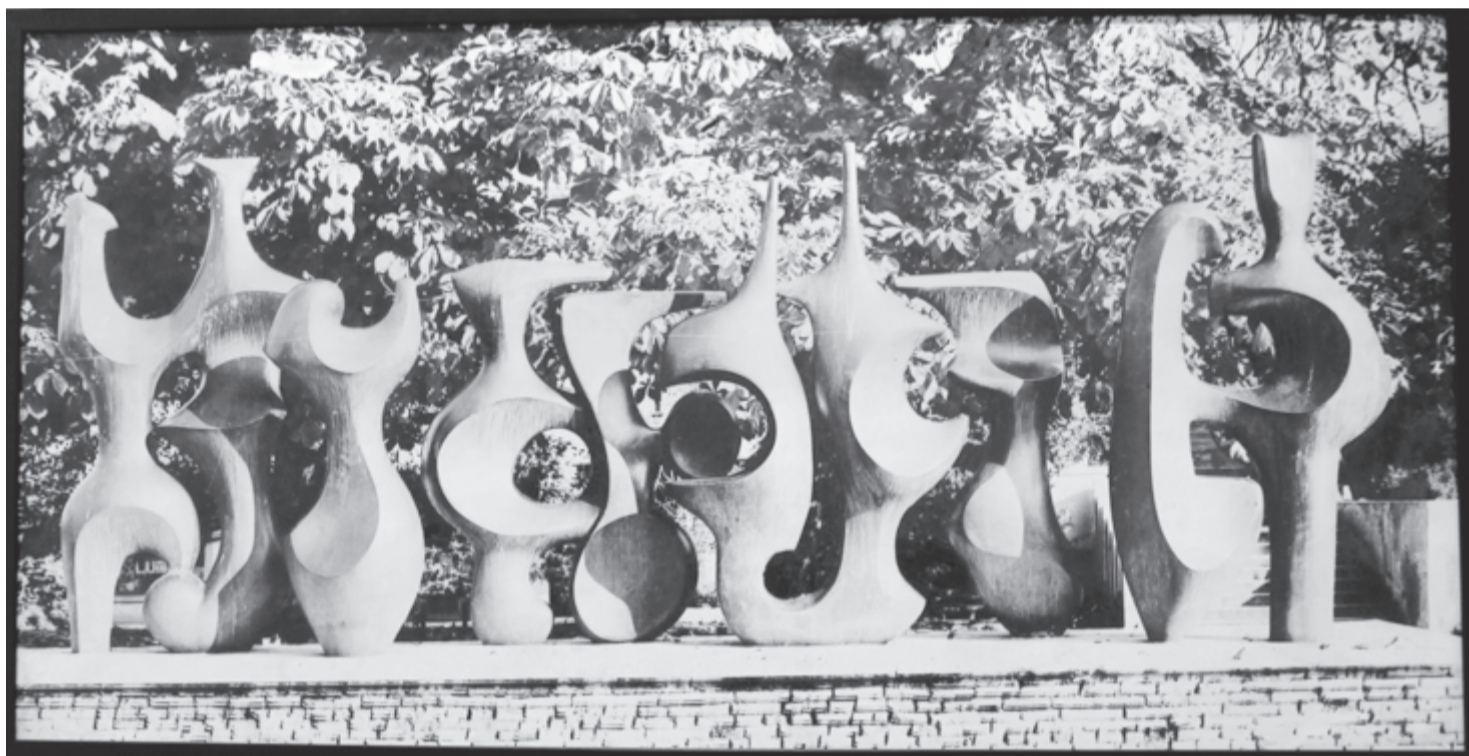
Élete sorsmetafora volt...

Tárlatnyitóval ünnepelte csütörtök délután Marosvásárhely érdeklődő magyarsága az immár 19. alkalommal megszervezett Bernády Napok kezdetét. A csütörtök déli, hagyományra vált diákvetélkedővel indult a rendezvénysorozat, amely a szóban forgó képzőművészeti esttel folytatódott, majd péntek este ért véget a Kultúrpalotában szervezett gálaműsorral és az emléklapok átadásával (ez utóbbiról a későbbiekben olvashatnak).

Kaáli Nagy Botond

A csütörtök este megnyitott tárlat tulajdonképpen emlékkiállítás: a tragikus sorsú Kulcsár Béla, Marosvásárhely néhai ünneplott szobrászművészeének, számos köztéri alkotás (közöttük az Ijászó vagy a Színház téri szoborcsoport) létrehozójának munkáit – festményeit, kispasztikáit, illetve a köztéri szobrai megörökítő fotókat – láthatjuk a Bernády Ház földszinti galériáiban, amelyet teljes telt házas közönség vett birtokba csütörtök délután. A publikumot a házigazda és a ceremóniamester szerepében Nagy Miklós Kund üdvözölte, majd a Dr. Bernády György Közművelődési Alapítvány elnöke, Borbély László mondott nyitóbeszédet.

A tavaly a 18. Bernády Napokat szerveztük, jövőre jubileum következik. Ma délben kétszáz fiatal vett részt a Bernády-kupán, avagy a Sportélet a Bernády korában című diákvetélkedőn, és ez azt jelenti, hogy az eltelt húsz év alatt legalább 2000-2200 fiatal ismerhette meg Bernády György életművét. Érdekelte őket Bernády, utánanéztek a témának, hiszen tudjuk: az ő korában is volt már futball, polgármesterként pedig nagyon támogatta a vásárhelyi sportéletet is. Több csapat is román osztályból jött, helyálltak, érdekelte őket az a Marosvásárhely. Ez nagyon fontos mindannyiunk számára, hiszen Bernády nem a marosvásárhelyieké, nem csak a Kárpát-medencei magyaroké. Sokoldalúsága lenyűgöző. Minden évben, amikor

a napok lejártá után felszusszanunk, elgondolkodunk azon, hogy a jövőben mi újat szervezzünk, mely, hozzá is kötődő tematikát válasszuk. És minden évben a bőség zavarával küzdünk. A róla kiadott könyvek is nagy sikernek örvendtek, hamarosan a harmadik kötet következik, Bernády városa címmel. Meghatározta a város jövőjét is, tudta, a jövővel foglalkozni kell. Azt kívánom, hogy minden évben örvendjünk annak, hogy ilyen szép városban élünk, hogy milyen sok fantasztikus személyiségünk volt, van, és reméljük, hogy lesz. Ezek egyike Kulcsár Béla szobrász- és festőművész, aki, Bernády Györgyhöz hasonlóan, gyönyörű dolgokat hagyott ránk.

Zsigmond Barna Pál, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusának marosvásárhelyi születésű főkonzulja szólalt fel: – Örömlátni, hogy ilyen sokan vagyunk itt ma este, mint arról sokszor meggyőződhettem, a Bernády Ház a helyi magyarság kis kulturális oázisa. Azon központok egyike, amelyek jelzik, hogy nívós magyar kulturális élet létezik Marosvásárhelytől Sepsiszentgyörgyig. Büszkék lehetünk erre, kötelességünk ápolni ezt az örökséget. A Sapientia egyetemről jöttem, ahol emléktáblát avattunk 1956 hőseinek tiszteletére: az ifjúságnak szüksége van az emlékhelyekre. Ezt az örökséget is ápolnunk kell. És az egyik '56-os üzenet ezen alkalommal is él: Bernády György, nem-

zetiségre való tekintet nélkül mindazoké, akik tisztelettel tekintenek rá és elismerik a munkásságát. És ami szintén nagyon fontos: nincs erős Magyarország erős határon túli magyar közösség nélkül, és nincs erős határon túli magyar közösség erős Magyarország nélkül. Szükségünk van egymásra.

A tárlattal kapcsolatosan Nagy Miklós Kund megjegyezte, Marosvásárhely egyik legszebb köztéri szobra Kulcsár Béla alkotása: az Ijászó.

Nincsenek szerencsés helyzetben a szobrai, Színház téri alkotásával is baj van: az egyik szobor eltűnt, majd amikor a szoborcsoportot a tér átalakítása után visszahelyezték, rosszul tették őket a helyükre, más pozícióban, mint az eredeti kompozíció. Mi, a Bernády Alapítvány, gyakran szervezzük emlékkiállításokat, igyekszünk elfeledett, kintűnő alkotókat és lenyűgöző életműveiket visszahozni a köztudatba. Kulcsár Béla negyven évvel ezelőtt hunyt el, munkáiból itt láthatunk most válogatást és egy Sepsiszentgyörgyön kiadott katalógust – ott is megrendezték a 40 éves évforduló alkalmából az emlékkiállítást. E katalógus a tárlat kurátorának, Vécsei Nagy Zoltán művészettörténésznek egy három nyelven közölt tanulmányát is tartalmazza, a tárlatot is ő méltatja majd. Kulcsár Béla nagyon jó barátja volt Székely János, aki szerint nem sok embernek adatik meg, hogy élete sorsmetaforává váljon. Kulcsár Bélának megadatott.

Sepsiszentgyörgyön nagy sikerű tárlatot nyitottunk, de a kiállítás most ért csak igazán megfelelő közegbe, hiszen itt sokan ismerték a művészt – mondta méltatobeszédében Vécsei Nagy Zoltán. – Kulcsár Béla itt született 1929-ben, itt járt a Református Kollégiumba, majd a festőiskolába, Kolozsváron elvégezte a képzőművészeti főiskola szobrászat szakát. Művészi alkotói vállalása, tragikus élete sorsszerűvé vált. Banner Zoltán

körültekintő monográfiájában megfogalmazta: „a mőcök ügyét felvállaló Varga Katalin témájával először nyújtja ki az erdélyi magyarság nevében saját kezét a megbékélés és testvériség őszinte szándékával a (...) többségi románság felé, hogy két évtized múltán ugyanannak a gesztusnak a kudarcába pusztuljon bele, az agyagfalvi emlékmű örvén”. Ugyancsak a közösségi szerephez, valamint a körülmények szabta vállalások kudarcához is sorolható a megbízás, amelyet 1956-ban alma materének 400. évfordulója és névadó ünnepsége alkalmából kapott Bolyai Farkas szobrának megtervezésére. A forradalmi események forgatagában ez az elképzelés akkor lekerült napirendről. Ugyancsak társadalmi felkérésre faragja azt a Dózsa-szobrot, amelyet a sepsiszentgyörgyi textilgyár fennállásának 75. évfordulója alkalmából, 1958-ban állítanak fel a gyár művelődési otthona elé. Erősen expresszív jellege és mellszobroknál rendhagyónak számító, belső erőtlől is feszülő dinamikája túlmutat a szocreál stílusú köztéri szobrok szokványosságán, megmutatva valamit Kulcsár Bélának abból a zsigeri kísérletező modernségéből, amelyet legfrappánsabban a csavarokkal és ipari alkatrészekkel kombinált Önarcképe közvetít.

A hatvanas évek elején készítette számos „civil” kis szobrot, végigkísérletezi az akkor Kelet-Európában elterjedt szelíd modernista és visszafogottan klasszicizáló formanyelv minden közkedvelt témáját a portrétól az aktig, a munkásábrázolástól az anyasáig, stílusában pedig a realista felfogásútól a dekoratív stilizáló szemléletig és az akkor nálunk merészebbnek számító kubizmustól megtermékenyített síkkal határoló szemléletig (Pongrácz Antónia, Bánat, Napozó, Korós lány stb.).

(Folytatás a 4. oldalon)

Élete sorsmetafora volt...

(Folytatás a 3. oldalról)

Legsikeresebb szobrászi vállalkozása az Íjásznó című bronzszobra. Egy pillanatra úgy tűnt, ez a vállalása is kudarcba fullad, hiszen a Képzőművészeti Alap által hivatalból megszabott magas kivitelezési árat városa nem akarta megfizetni. Kulcsár Béla nem hagyta magát, különböző gyárakból, műhelyekből összevásárolta és összekeregette a szükséges mennyiségű bronzot, és a szobrot egy helyi nagyvállalat munkásaival öntette ki. Hibátlanul sikerült, viszont a kockázat okozta feszültség annyira megviselte, hogy szívinfarktust kapott 38 éves korában. Az

Fotók: Nagy Tibor

Íjásznó 3,5 méteres bronzszobrát nemsokára felállították – a művész döntése alapján – Marosvásárhely egyik legszebb villasorával szemben, a város akkori egyetlen toronyháza előtti parkban annak adekvátan harmonikus kiegészítőjeként. Kulcsár Bélának sikerült ezzel az alig kubizáló, art decós eleganciájú, bizonyos nézetből már-már absztrakt, mindenképpen merészen minimalista vonalvezetésű művel megteremteni egy korszak, a tisztességes remények, az urbanizáció haladást ígérő, de hagyományokra is tisztelettel tekintő korszakának talán immár örök érvényű emléket állító műtárgyat.

Szívinfarktusa után Kulcsár Béla, mivel orvosai eltiltják a nehéz fizikai munkával járó szobrászi tevékenységtől, az általa már korábban is gyakorolt festészet felé fordul. Festészete bátor és sajátos egyszerre, élesen különbözik kortársainak, kollégáinak a felülről ellenőrzöttség okán akarva-akaratlan egymáshoz érlelődött világától. Számára a festészet ekkortól válik a művész közönséggel való kapcsolatának elsődleges közvetítőjévé, amely első intenzív festői periódusában néhány drámai hangvételű művet eredményez (például A barokk város és A mélyben című). Későbbi festményeit inkább a konstruktivitásban összefogott rend és a festészet anyagközeliségének, a nyers tubusszínnek alkalmazásának markáns jelenléte (Kompozíció maszkokkal, Csendélet korszakkal és

tányérokkal, Oslói est), valamint a természet világmodellként való felfedezése határozza meg (Az élet fája, Ahova vágyom). Több festményén viszont ez előbbieknél ellentmondó nagyfokú elfogódottságot és gyöngédséget mutató líraisággal fogalmazza meg érzéseit (Lepkék, Tükröződés, Lebegés). 1971 után térhetett vissza a szobrászathoz, s készül egyik, a kor szelleméhez legközelebb álló műve, a marosvásárhelyi Színház térre 1974-ben felállított Térkompozíció. Banner Zoltán szerint a szoborcsoport „a páratlanul intenzív művészi gondolkozásmód diadala a narratív (szocreál) iskolázottság, az anyag (a fém) és a társadalmi-politikai környezet elő-

ítéletei, visszahúzó erői fölött”. Sajnos, ez az akkor mindenképpen újszerű, de köztereinken máig is ritka, öntörvényű és modern szellemiségű alkotás jelenleg kompozíciós rendjében megbolygatottan, megcsúfolva ad hírt arról a hálátlanságról, amelyben a város egyik legkiválóbbja, Kulcsár Béla és életműve részesül Marosvásárhely mai gazdáinak „jóvótából”. Kulcsár Béla szobrászi és immár ezzel párhuzamos festészeti életműve a következő években, betegsége ellenére, felfelé ívelt. 1975-ben a szárhegyi Barátság művésztelepen hat hét alatt három művet készít el, ezek közül a Szárhegyi Szfinx, híven becenevéhez, a tulajdonváltás körüli hercehurcát talán egyedül mozdulatlanul átvészelve alkotás, a másik kettő közül a Pillangó immár két éve az Erdélyi Művészeti Központ gyűjteményében gyönyörködteti látogatóit.

Kulcsár Béla fiatalon, alkotóereje teljében, 47 évesen huny el szívinfarktusból az agyagfalvi emlékmű gondjainal lelkében, az ellehetetlenített súlyos terhe alatt elszenvedett izgalmak miatt, a kommunista időszak tipikus áldozataként. Olyanként, aki tehetségét a közösség céljainak szolgálatába állítva vállalta a legnehezebbet, látszólag elfogadni a sajátos kisebbségi tudatot lényegéből kifordító hatalmi szándék fondorlatos megbízói ajánlatát, és ami legalább olyan nehéz volt számára, a közízlést kiszolgáló művészeti kánon diktátumát. Megpróbálva – a művé-

szettörténet számos jó példája nyomán – a művészet minden kicsinyes korlátot legyőzni képes erejében bízva a lehető legbecsületesebben megfelelni a feladatnak, megpályázta a székelység mindenkor legnagyobb szabású emlékművére kiírt pályázatot. Amit meg is nyert. A pályázatra benyújtott két pályaműve közül az eleve több kompromisszummal készülttel. (Eltanácsolt másik pályaműve, amely mind tartalmilag, mind formailag a bátrabbik lett volna, úgy tűnik, örökre a kultúrpolitika süllyesztőjébe került. Szerencsére némi fogalmat erről is alkothattunk a hagyatékban fennmaradt vázlatok alapján.) Egy dolog sajnos mára a korabeli tanúk egybehangzó véleménye szerint biztosnak látszik, hogy az emlékmű elkészítésével a művészt megbízó, az alkotás létrehozásának fázisait kézi vezénnyel irányító, a történelmi hazugságokat és esztétikai tilalmakat mindenáron érvényesíteni akaró, ennek érdekében számos technikai korlátot állító kommunista román rezsim a már korábban is beteg Kulcsár Bélát, ha közvetett módon is, de a halálba küldte. A tervet az Országos Műemléki Bizottság elfogadta, de kikötik, hogy a tizenkét alakból hatnak románnak és hatnak magyarnak kell lennie, aminek karakterükben és öltözékükben ki-
fejezésre kell jutnia, és hogy november 25-i határidőre kész kell lennie. A hatalom képviselői, a megbízók többször érdeklődnek az emlékmű makettjének alakulása iránt. 1976. április 2-án is bukaresti kiküldöttek vizionálnak a műteremben. Április 5-én a művész másodszor is szívinfarktust kap, és kórházba szállítják. A kórházban is többen megkeresik az emlékmű to-

vábbi sorsának ügyével. Kulcsár Béla 1976. június 18-án meghal. Az agyagfalvi réten ma látható emlékmű csak nagyvonalakban emlékeztet a Kulcsár Bélára, amely – ahogyan Banner Zoltán fogalmazott – végül Hunyadi László és Kiss Levente átfogalmazásában 1980 nyarára készült el. 1990. október 14-én került sor az emlékmű ünnepélyes avatására. Kulcsár Béla neve az avatóünnepségen talán el sem hangzott – mondta Vécsi Nagy Zoltán, majd a néhai művész előtt tisztelegő pezsögéssel és azt követő beszélgetéssel kezdetét vette

Új tárlat nyílt!

A Teleki nemzetségi levéltár története

Október 14-én a Teleki Tékában új időszakos kiállítás nyílt, címe *Ex Archivum Telekiana. A Teleki nemzetségi levéltár története. Az új tárlat a nagyközönség számára egy levéltártörténeti bemutatót kínál, melynek keretén belül az érdeklődők fényképreprodukciók formájában ismerkedhetnek meg olyan értékekkel, melyeket az alapító család múltjának szerves részeként és tanúságaiként egy évszázaddal korábban még könyvtárunk épületében őriztek, de amelyek ma már tárolási helyüket tekintve földrajzilag távol esnek Marosvásárhelytől.*

A család történetéhez hasonlóan, a Telekiek levéltára is hosszú és gazdag múltra tekint vissza. Más hasonló, hányatott sorsú gyűjteményekkel ellentétben, az évszázadok

során komoly veszteségek nem érték, e szerencsés körülmény következményeként az archívum ma is több kutatásnak biztosít forrásanyagot. A témaválasztás aktualitását több szempont is alátámasztja. Egyrészt ez évben kerek századik évfordulóját jegyezzük annak, hogy a gyűjteményt az első világháború viszontagságaitól féltve Budapestre menekítették. De más körülmények is indokolják a szöveg forgó archívum ismertetésére tett kísérletet. A könyvtárosok ugyanis gyakran szembesülnek olyan esetekkel, melyekben, a régebbi genealógiai és heraldikai szakirodalom meghaladott hivatkozásait követve, szakemberek és laikusok egyaránt még mindig a Teleki Tékában keresik ezt az anyagot, amelyet 1916-tól a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára őriz.

A bemutatott dokumentumok eredeti rendeltetésük szerint jogi aktusok, tulajdonviszo-

nyok, egyházi események, családi ügyletek alátámasztásához szolgáltak bizonyítékként, az iratkadás legkülönbözőbb területeiről származva. Szép számban fedezhetők fel így köztük családfák, születéseket igazoló okmányok, kereszteleési anyakönyvek, eljegyzési, házassági, temetési meghívók, adománylevelek, peres ügy-jegyzékek, végrendeletek, klenódiumjegyzékek és hozománylisták is. Az idő múltával a személyi tulajdonból intézményi megőrzés alá került dokumentumok, meghaladva szűkebb családi vonatkozásait, az erdélyi történet tágabb ismeretszféráiba is átívelnek. Nem indokolatlanul nevezték már 19. századi első kutatói a Teleki-levéltárat úgy mint „a közép- és kora újkori Erdély történetének kurta idő alatt ki nem aknázható kincseshányja”.

A Teleki nemzetségi levéltár múltja néhány alaptémára bontva került megjelenítésre a kiállításban. Az intézmény története mellett a gyűjtemény fejlődési folyamatát, őrzési helyeit, kutatását és természetesen összetételét is vizsgáltuk, továbbá kitértünk az archívum rendezésére is, melynek kontextusában az

iratok tárolására, konzerválására, valamint kutatására vonatkozó szabályzatot is bemutatottuk. Mivelhogy ez utóbbi tevékenységek végzőinek, a levéltárosoknak szerepe is kulcsfontosságú volt a tárgyalt intézmény életében, a hagyaték tárolásáról, rendszerezéséről és tanulmányozásáról gondoskodó személyzet ismertetését sem hagyhattuk figyelmen kívül. Nemzetségi levéltár jellegéből adódóan, az állomány változatos dokumentumtípusokban bővelkedik, így törekedtünk e sokszínűség szemléltetésére is.

A kiállítás több intézmény együttműködésének eredményeként jött létre. A roll up-ok előállításához használt fényképanyag jelentős részét a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára biztosította, de mindemellett a Teleki-Bolyai Könyvtár és a Maros Megyei Könyvtár állományából is válogattunk különböző típusú forrásokat. A rendezvényt anyagilag a Maros Megyei Tanács, a Maros Megyei Könyvtár, a Bethlen Gábor Alap, a Communitas, valamint a Teleki Téka Alapítvány támogatta.

A legkisebb lépés

Szlovákok és magyarok a huszonegyedik században

A legkisebb lépés – ez volt a címe annak az irodalmi-közéleti tematikájú estnek, amelyre kedd este került sor a Kultúrpalota kistermében. A Kós Károly Akadémia és a Látó szépirodalmi folyóirat által szervezett előadáson, beszélgetésen számos hazai, szlovákiai és magyarországi vendég vett részt, nem véletlenül: a két tematikus részre tagolt rendezvény első „felvonásában” Szlovákok és magyarok a huszonegyedik században alcím alatt Markó Béla beszélgetett Szigeti Lászlóval, míg az est második fele Mai szlovák irodalom alcím alatt zajlott Láng Zsolt moderálásával. A két rész témái: a szlovák–magyar kapcsolatok, illetve a szlovákiai irodalom.

Mint azt felvezetőként Markó Béla elmondta, Szigeti László a Kalligram könyv- és lapkiadó igazgatója, szerkesztő, író, publicista. Kitüntetései között van egy magyar tisztikereszt, a cseh Masaryk-érdemrend fokozata és a Lengyel Köztársaság lovagi keresztje is. Ennyi állam kitüntetésre kivételes, úgy, ahogyan a munkássága is – összekötő személyiségként ismerik a kelet-közép-európai térségben. Ahogyan igazgatójának tevékenysége, úgy a Kalligram is hidat képez országok és népek között.

– A politikának és a kultúrának is részese vagy. Ebben a térségben melyik a megfelelőbb híd? – tette fel első kérdését Szigeti Lászlónak Markó Béla.

– Ebben a térségben ez a két dolog évszázadok óta jobban összekeveredik, mint a fejlettebb országokban. A diktatúra alatt nagyon bonyolult volt ez a szövődés, ma már nem az, mert a politika Európának ezen a felén teljesen marginalizálta a kultúrát. Ami a híd szerepét illeti, én gyerekkoromtól kerültem a verekedéseket, az ütközéseket – a focit kivéve. Mindig az volt a vágyam, hogy kerüljem a konfliktusokat és összehozzam az embereket. Tudom, hogy ez csak egy lépésnyire van az opportunizmustól, de nem hiszem, hogy mielőtt az opportunisták látásmódig eljutnánk, ne lenne helye a normális lépéseknek is. Azt látjuk, hogy a nagyvilágban az olyan kategóriákat, mint például az etnikum, felváltotta a regionális látásmód. Kik, milyen entitások, identitások élnek egy régióban? Ez a kérdés, és idővel rájöttünk

arra is, hogy ha etnikailag közelítünk ezekhez a dolgokhoz, abból mindig ideológia születik, és az ideológia mindig torzít.

– Mi, erdélyi, vajdasági, szlovákiai magyarok, különböző helyeken élünk, és nem ismerjük sem egymást, sem az egymás kapcsolatát. Ez hatalmas pazarlás, mert nagyon sokat tanulhatnánk egymástól. Milyen állapotban van az a Kelet-Közép-Európa, amelyben élsz?

– '89 maga volt a remény, azon remény, hogy ellent tudunk mondani a szovjet hatalomnak. Milan Kundera 1984-ben tévedett, amikor azt írta, hogy Közép-Európa majd a kulturális és szellemi potenciáljával példát mutathat a Nyugatnak. Nem mutattunk példát, sőt, nem tudjuk működtetni a nyugati típusú demokráciát. Abban is tévedett, hogy Közép-Európát összetartja a szovjetellenesség. A pillanatnyi helyzet az, hogy két ország is az orosz birodalmi törekvéseket támogatja, valamint jelen vannak a terület-visszaszerzési koncepciók. Magyarország és a Fico kormányzata például egy csomó dologban egyetért, másban nem. A lengyelek csak történelmi hagyományaik miatt nem szimpatizálnak nyíltan az orosz rendszerrel. Kulturálisan nem hiszem, hogy Közép-Európa a Kundera által feltételezett szellemi potenciált érvényesítette volna. Nincsenek diadalmas, nagy sikereink. Közép-Európának az úgy érzem, az a vágya, hogy mások legyenek, különbözünk. De ez traumát tükröz: nem akarjuk elfogadni azt, hogy a keleti kultúrához tartozunk. Ezen tagadás egyrészt azon félelemből táplálkozik, hogy nem akarunk a Nyugat lenni, másrészt az önmagunk csődjétől való félelem is élteti.

– Az identitásunkat mások ellenében határozzuk meg, ahogyan ezt mások is teszik. Szlovákiában is valószínűleg ez az identitás-meghatározás egyik fontos eleme. De ezt nem szabad valamiféle történelmi törvényszerűségként elfogadni, minden bizonytalannal lehet változtatni rajta. Szét is fejlődhetünk, úgy mond. A fősodor jelenleg a szembenállás – ennek jegyében határozzuk meg az identitásunkat. De ennek nem kell folyamatosan így történnie: például az itt jelenlévőkkel is megismertetjük a szlovákiai irodalmat, a budapesti könyvvásáron pedig a díszvendég Szlovákia képviselőit érdeklődésükkel lerothanták a magyarok. Marosvásárhelyen a

Látó is kiadott egy szlovák számot, a Lector kiadó pedig egy fontos szlovák munkát. Persze, mindennek megvan a maga kockázata is. Hogy érzed magad ebben a helyzetben, valószínűleg sokszor üllő és kalapács között?

– Az lenne a legjobb, ha mindez természetessé válna, ha átnéznenk a határokon, amelyek mára teljesen nyitottakká váltak. Azt, hogy mikor ér el Közép-Európa oda, ahol a Nyugat tart, nem tudom. Nyugaton például számos vállalat vezetője úgy érzi, hogy szükség szerűen támogatnia kell a kultúrát, mert az neki úgyszólván visszajön munkaerőben. Nálunk a kultúrát az állam tartja el. Az identitások közötti legfőbb probléma a nemzetállami eszme, amely nem arra épült, hogy a létező entitásokat fenntartsa, hanem arra, hogy egybeolvasson mindenkit. Nálunk a gyűlölet, az ellenszenv, a bizalmatlanság, a kétely működteti a közösségi tudatot, nem úgy, mint a világ fejlettebb részein. Most például milyen kollektív hazugságban élünk? 1989-ig ezt tudtuk: a legnagyobb közösségi hazugság a kettős beszéd volt: a közösségi és a magánbeszéd. Kant szerint külső és belső hazugság létezik. Mi az, amit ma nem merünk megnevezni, mert úgy érezzük, hogy úgyszólván reménytelen harcolni ellene? E reménytelenséggel pedig eljutunk ahhoz a végső következtetéshez, hogy az emberi életnek nincs értelme. Sokkal több dolog miatt nem merünk megszólalni, mint a diktatúrában, mert sokszínűbb társadalomban élünk, sokkal több információt

kapunk. Mit rontottunk el? Hol vannak a törésvonalak? Hogyan létezik az, hogy nő a szegénység, hogy teljesen új társadalmi osztályok jönnek létre, miközben a klasszikus osztályokat – a munkásosztályt, a polgári réteget, az arisztokráciát – rég lerombolta már az új világ? Közösségileg sem tudjuk hova sorolni magunkat, csak az maradt nekünk, hogy magyarok vagyunk. Vagy románok. Vagy szlovákok. Egymás ellenében. Mik mindezeknek a pillérei? – tette fel a végső kérdést Szigeti László, majd az est második felében a szervezők további meghívottjai – Eva Andrejczakova, Deák Renáta, Demény Péter, Gálfalvi Agnes, Görözdí Judit, György Norbert, Karádi Éva, Pászár Livia és Vida Gábor ültek a kisterem színpadán elhelyezett asztalhoz, amelynél Láng Zsolt beszélgetett velük a mai szlovák irodalomról.

Knb.

Szerelmi négyes egy krimiben

Egyik „szerelmes darabját” viszi színre, ezúttal a Spectrum Színházban, Kincses Elemér rendező: immár hatodik alkalommal fogott neki Ugo Betti Büntény a Kecskeszigeten című darabjának. A rendező, bár idén betöltötte a 70. életévét, most dolgozik a legfiatalabb szereplőgárdával, ami miatt „robbannak” az érzelmek, s így robban az előadás is.

– Több mint hatvanéves darab. Mit mond a közönségnek?

– Arról szól, ami örök és mindig is az marad, a szerelemről, a szenvedélyről. Ez

egy szerelemdarab, de olyan szerelem, ami nem két ember között fonódik, hanem négy ember között. Egy férfi megérkezik egy lakatlan szigetre, ahol három nő él, anya, lánya és sógornője, na és a kecskék. Én valahová Dél-Olaszországba képzelem el az egészet. Mindenki meztelen jár, éget a nap, mindenütt homok, s egyszer csak berobban egy darab férfi, jóképű, izmos. És hazudik. Érdekességeket, szépeket. A pasas sármos, szélhámos, szeretni való hol gazember, hol óriási nőcsábász. S ki tudja miért, két hét alatt mind a három nő szerelmes lesz ebbe a férfiba. Megfejteti azt, hogy mitől lesznek szerelmesek,

senki sem tudja. Ez mindig rejtély. Mindig titok az, amikor két ember között kialakul egy olyan viszony, aminek a több ezer éves neve a szerelem. Ettől az ember mindig más lesz, olykor fellegekben jár, máskor kifordul magából. Az az igazság, hogy a darab végére mindhárom nő elveszti az emberi minőségét. Kecskenyáj lettünk – mondja a fiatal lány.

– Akkor a szerelemről szól. A cím inkább krimit sejtet...

– Ez egy krimi, de ennél sokkal több, azt a titkot próbálja körüljárni, hogy mit tesz a szerelem velünk, mivé válik például az anya és lánya közötti kapcsolat, amikor kiderül, hogy ugyanazt a férfit szeretik. Nem is beszélve a sógornőről. Ez olyan négypólusú elektronikai vállalat, ahol állandóak a külsőségek.

– S akkor mitől krimi? Mi az, amit elmondhatunk róla?

– Semmit. Ez attól krimi, mert krimi. Meg kell nézni, hogy kiderüljön. A címe sejteti, hogy történt valami. Nem esküvővel van vége, vagy keresztelővel.

– Az előadás egyik érdekessége, hogy ön immár hatodik alkalommal viszi színre ezt a darabot. Mi készíti erre, hogy visszavisszatérjen?

– Az, hogy mindig marad az emberben a kérdés. Nagyon érdekes helyeken vittem már színre Bécsben, Marosvásárhelyen magyarul, románul, Pécsen, Galacon. Rendeztem vagy százhatvan-százhetven darabot már, de soha nem mondható egyikről sem, hogy nem marad bennem a kérdés. Én még tökéletes előadást nem láttam, zseniális látam, de mindig marad bennem valami, ami lehetne másképp. Ez alkalommal óriási dolog, hogy a négy szereplő átlagéletkora 26 év. A történet szerint egy 16 éves olasz lány

szült egy gyereket, aki most 19, ő akkor 35, a sógornő 30 és a fiú huszonéves. És minél fiatalabb egy ilyen négyes, annál váratlanabb, annál inkább híján van az élettapasztatatlanság, s az érzelmek vezérlék. Ezek robbannak, mind a három dinamit nő. Tehát a színészek is alakítják mindig az adott előadást. Vannak az embernek úgynevezett szerelmes darabjai, amihez vissza-visszatér. Nekem ez az egyik. Mert mindig másképp lehetne megcsinálni. Mert olyan nincs a színházban, hogy ez az egyedüli út, hogy Rózsika kijön balról és odateszi a levest. Ezt ezerféleképpen lehet megcsinálni, pedig egy Rózsika van, egy kályha és egy leves.

Engem a darabban rejtlő pokol érdekel. A darab mélyén ott üldögél a sátán, nekünk nincs egyéb dolgunk, mint lemenni és beletekinteni a szemébe. Ez a célunk. Mert például az anya-lánya viszony oda züllik, hogy az anya azt mondja a lányának, miért nem haltál meg a nyáron. Na, ha ebbe belegondolunk, ez a sátán. Pedig anya és lánya imádja, szereti egymást, csak éppen közbejött Angelo. Ez is milyen érdekes, hogy Angyal a neve.

– Akkor a fiatal szereplőgárda miatt lesz ez most nagyon más...

– Igen, és nagyon tehetséges a szereposztás. Ezek a fiatalok – egyikben sem csalódtam – abszolút mind közel vannak ahhoz, amit én megálmodtam. Mert a rendező, amikor elkezd valamit rendezni, mindig van a fejében egy álmom, egy elképzelés – na, ezt soha el nem lehet érni – de ezek a gyerekek útban vannak afelé, hogy nagyon közel kerüljenek ahhoz, amit én megálmodtam róluk. Négyesével, egyesével egyaránt. Ez egy nagyon tehetséges kicsi társulat.

A Spektrum Színház sajtóirodája

Fotó: Márton László

Kiegészült a PéterPál Könyvkiadó sorozata

A veszprémi könyvműhely két fáradhatatlan létrehozója és működtetője, Váradi Péter Pál és Löwey Lilla újabb szép albumokkal örvendeztetni meg a könyvbarátokat. Erdélyi sorozatuk két legfrissebb kötete rövidesen hozzánk is eljut, tizenegy állomásos novemberi bemutató turnéjuk során a szerzők Maros megyét is felkeresik, s könyveikkel jelen lesznek a Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásáron is.

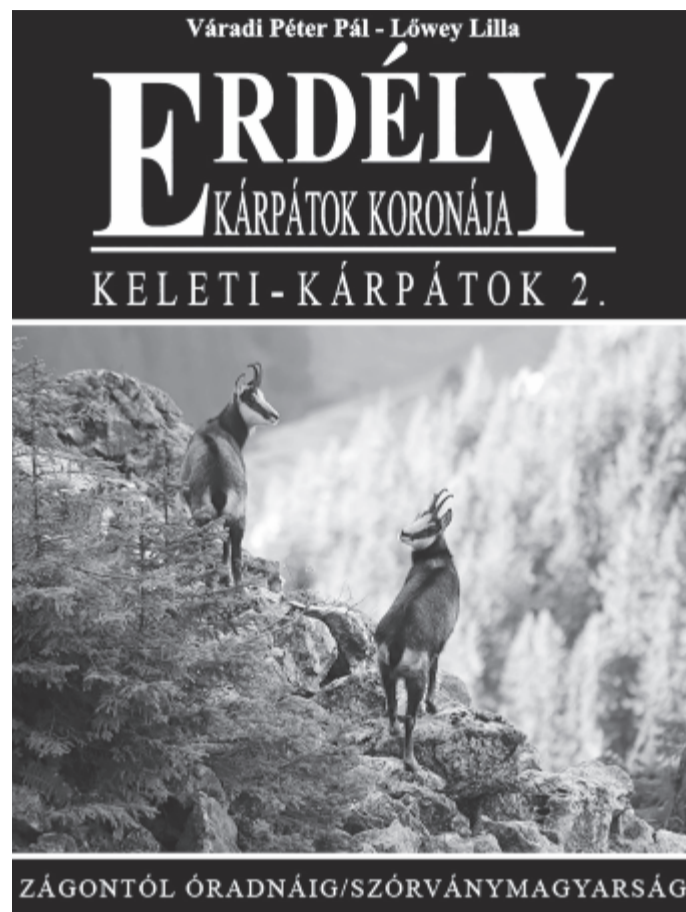
Az Erdély – Hattyúdalocska. Veszprém felé – Erdély felé – Életünk, újtáink címmel kiadott kötetről már írtunk mellettkéntünkben. A képanyagot biztosító Magyar Örökség díjas fotográfus, Váradi Péter Pál és az irodalomkutató, szövegíró Löwey Lilla 42 honismereti és irodalmi fotóalbum elkészítése után saját kutató és könyves munkájuk tikaiba nyújt bepillantást ezzel a vallomásos kiadvánnyal. A könyv első két fejezetét a szerző nő lánya, Soós Andrea írta, aki a könyvbemutatók állandó versmondója, és a gyűjtőmunkának is aktív szemlélője volt. Az album lemezmelléklettel jelent meg, a szerzőpáros erdélyi költőktől származó legkedvesebb verseit tartalmazza Soós Andrea előadásában.

Az Erdély – Kárpátok koronája – Keleti-Kárpátok – Szórványmagyarság 2. tulajdonképp folytatás. A Keleti-Kárpátok 1. kötete, a Kárpát-kanyar tavaly látott napvilágot. A mostani fotóalbum földrajzi szempontból – észak felé haladva – az előző kötetet folytatja. Sőt a korábbi kettőt is, hiszen a Déli-Kárpátok – Ösvárak 1., 2. is szervesen kapcsolódik a mostani könyvhöz. A négy album a Déli- és a Keleti-Kárpátok gerincén, a Kárpátok koronáján hajdan

volt „ezeréves határaink” földrajzi és történelmi szépségeit, érdekességeit gyűjti egybe. Bemutatja a festőien szép vidék hagyományait is a fellelhető ősvárakkal együtt. A Keleti-Kárpátok 2-t lapozgatva a Kárpát-kanyart elhagyó Keleti-Kárpátok északi részeit, szépséges hegységeit, szorosait kereshetjük fel. A Zágont ölelő havasok és Mikes Kelemen világába tekinthetünk be. Az Ojtozi-szorosnál elidőzhetünk a hajdani Rákóczi-várnál. A kötet feleleveníti a hős honvédek emlékét is, és szól az egykori határfalu Sósmezőről. Eljutunk a Nemere-hegységbe, a Kászónok vidékére, majd az Úz völgyébe. A Csiki-havasok és a Gyimesi-szoros is felkínálja történelmi emlékeit. Ott Deáky András gyimesbükkki „mindenes” a kalauzunk. Az ottani Rákóczi-vár romjaihoz is elvezet, előrevetítve az épület felújítását. Utunk a Békás és a Nagyhadalmas Nemzeti Parkot is elénk tárja. A Tarkó, a Csalhó is vonzó világ, majd a Tölgyesi-szoros, a Kelemen- és a Radnai-havasok festőisége bűvöl el. Végül a bukovinai tájakra visz a kötet.

Van egy harmadik ajánlata is a PéterPál kiadónak: a 2017-es falinaptár, amely Tamási Áron-emléklapokból áll össze az író születésének 120. évfordulóján.

Az albumbemutatók sorát a nagyváradi nyitja november 8-án, majd november 9-én Marosvásárhely és Nyárádszereda, 10-én Szováta lesz a helyszín. A kötetekző napokban Csíkszereda, Csíkszentdomokos, Kászonalitz, Sepsiszentgyörgy, Négyfalu és Brassó olvasói találkozhatnak a vetített képes előadások főszereplőivel, Löwey Lillával, Váradi Péter Pállal és Soós Andreával. (nk)

Meghalt Bara Margit Kossuth-díjas színésznő

Életének 89. évében, hosszan tartó, súlyos betegség után keddre virradó hajnalban elhunyt Bara Margit Kossuth- és Balázs Béla-díjas színésznő, az 1950-1960-as évek egyik legnagyobb magyar filmcsillaga – erősítette meg a család a 24.hu értesülését az MTI-nek.

Bara Margit 1928-ban született Kolozsváron, kétnyelvű család gyermekeként. Apja bőrgyári munkás, édesanyja gyergyóremetei tősgyökeres székely volt. Középkorában statisztának jelentkezett a Kolozsvári Magyar Színházba, ahol 1945-től tíz éven át játszott, miközben egy évet elvégzett a Színházművészeti Akadémián.

Kolozsvárott ismerte meg első férjét, Halász Gézát is, aki államközi szerződéssel játszott ott. Vele települt át Magyarországra 1955-ben. Az ismeretlen színésznőt már érkezése napján próbafelvételre hívták, Ranódy

László neki adta a Szakadék női főszerepét Bessenyei Ferenc és Sinkovits Imre partnereként. A filmben kitűnően érvényesült dekoratív szépsége. Az ezt követő bő egy évtized alatt huszonhat filmben játszott, többnyire főszerepet. Az országos népszerűséget második filmje, a Bakaruhában hozta meg számára, amelyben Darvas Iván partnereként játszhatott. Tragikus női sorsokat jelenített meg tovább számos nagy sikerű filmben is (Ház a sziklák alatt, Szegény gazdagok, Hideg napok).

1955-től a Petőfi Színház társulatában lépett fel. Kiváló szerepeket kapott, miközben házassága Halász Géza öngyilkosságával tragikus véget ért. 1957-ben átkerült a Nemzeti Színházba, ahol rövidesen eljászhatta talán legnagyobb színpadi sikerét, Lisát az Élő holttest című Tolsztoj–Piscator-darabban.

A csúcson volt, amikor 1964-ben nevét belekeverték a zavaros Onódy-ügybe: az egész városban elterjedt a vadászházakban lezajlott vad orgiákról szóló pletyka, a botrányban pedig „rá osztották” a női főszerepet. Az utcán utánakiabáltak, obszcén telefonokat, gyalázkodó névtelen leveleket kapott. Hiába próbált védekezni a rágalmak ellen, a Nemzeti Színházból az utcára tették, a kollégák, barátok elfordultak tőle, pályafutása harminchat évesen derékba tört. 1966-ban ugyan szerződött a József Attila Színház, de alkathoz nem illő szerepeket osztottak rá, a kritikája is lesújtó volt. Utolsó hazai filmszerepét 1969-ben játszotta az Imposztorokban.

Ebben a légkörben megváltással ért fel számára, amikor második férjével, az olimpiai bajnok vízilabdázó, ekkor már edzőként dolgozó Gyarmati Dezsővel és kislányukkal, Eszterrel 1970-ben Kolumbiába utazhatott,

ahol Gyarmati a válogatotat irányította. Hazatérésük után Bara Margit a Német Demokratikus Köztársaságban kapott még egy filmszerepet (a filmet Magyarországon be sem mutatták), a színpadtól 1978-ban vonult végleg vissza. Bár később több szerepajánlat is megkeresték, egyiket sem érezte visszautasíthatatlannak, inkább a családjának élt. Unokája, Szilágyi Liliána ifjúsági olimpiai és Európa-bajnok úszó.

Művészetét 1967-ben Balázs Béla-díjjal ismerték el, 1992-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend tisztikeresztjét vehette át. 2002-ben megkapta a Kossuth-díjat is, amelyet kiemagaslóan tehetséges színészi és filmművészi tevékenységéért, felejthetetlen, mélyen átélt és érzékenységtől sugárzó szerepformálásaiért, művészi életútjáért ítélték oda neki. 2011-ben, a 42. Magyar Filmszemlén életműdíjjal tüntették ki a 2005 óta nagybeteget művésznőt, 2012-ben pedig a Budapest díszpolgára címet adományozták neki.

Latinovits Zoltánnal

Ismeretlen Kirchner-festményt találtak a német művész egy vászna alatt

Ernst Ludwig Kirchner (1880-1938) egy ismeretlen festményére bukkantak a frankfurti Städel Múzeum szakemberei, amikor megvizsgálták a néhai expresszionista német festőművész egyik tájképét.

A havas tájban lovas szánon utazó férfit ábrázoló Schlittenfahrt im Schnee című festmény alatt egy kávéházi életkép van, mindkét festmény ugyanabban a keretben volt – adta hírül a The Art Newspaper honlapja.

A tájképet 1927-29 között festette Kirchner, és egy frankfurti üzletember, Kurt Möllgard adományozta 1987-ben a múzeumnak. A festmény Kirchner tulajdonában volt 1938-ban bekövetkezett

haláláig, amikor hagyatékának gondozói eladták.

A kávéházi életképet ábrázoló Szenen im Café festményt a szakemberek szerint 1926-ban festette a művész.

Kirchnerről köztudott volt, hogy több vásznat tett gyakran ugyanabba a keretbe. Egy 1918-ban kelteztett levelében például arra kérte Carl Hagemann műgyűjtőt, hogy két művének vásárlóitól próbálja megtudni, hogy a festmények alatt van-e másik kép is.

„Amikor nem volt keretem, gyakran feszítettem ki három-négy vásznat is egymás fölött ugyanabba a keretbe” – magyarázta.

A Städel Múzeumnak nagy

gyűjteménye van a Die Brücke (A híd) nevű expresszionista csoporttól, amelynek Kirchner vezető művésze volt. Magától a festőművésztől alig van néhány képe, azok egy része a davosi Kirchner Múzeumban van. A német művész 1917-ben telepedett át Svájcba, és ott vetett véget önkézzel életének 1938-ban.

Szolgáltatás – Üzleti ajánlat

A MAROSVÁSÁRHELYI REFORMÁTUS TEMETŐ teljes körű ellátást biztosít a segélyből (koporsó, szállítás, balzsamozás, temetkezés). Telefon: 0265/215-875, 0365/448-734, 0749-073-534. (58000)

TAKARÍTÓCÉG alkalmaz NŐKET és FÉRFIAKAT külföldi ki-szállási lehetőséggel. Tel. 0740-280-126. (57184-I)

MŰBÚTORASZTALOST alkalmazunk azonnali kezdési lehetőséggel. Tel. 0723-244-200. (sz.-I)

Spălătorie și detailing auto

autómosó és -kozmetika

- külső-belső tisztítás
- kárpittisztítás, polírozás, viaszozás
- szőnyegmosás

Marosvásárhely
Predeal u. 97 sz.
Telefon: 0265/223-902
0740-393-060

FONTOSS TELEFONSZÁMOK

- Romtelecom-tudakozó
 - információ - 118-932
 - általános - 118-800
- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk) - 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
 - gyermeknek - 0265/210-177
 - 0265/212-304
 - 0265/312-436
 - 0265/250-120
 - 0265/263-351
 - 0265/263-351
 - 0265/250-344
- Optika-Optofarm
 - 0265/250-120
 - 0265/263-351
 - 0265/250-344
 - 0756-468-658
 - 0729-024-380
 - 0751-114-307
- Optolens szemsebészet - 0265/250-344
- Marmed
 - 0756-468-658
 - 0729-024-380
 - 0751-114-307
- Dora Optics - 0733-553-976
- Dora Medicals - 0265/212-971
- Radiológia
 - Dr. Jeremiás István - 0265/222-446
 - Lézerakupunktúra - 0722-885-851
- Emma vendéglő, hidegtálak készítése - 0265/263-021
- Prefektúra - 0265/266-801
- RDS-RCS - 0365/400-401
- 0365/400-404
- 0800-801-929
- vidék - 0265/269-667
- Gázszolgáltató vállalat - 0265/200-928
- 0800/800-928
- Aquaserv:
 - hideg víz-csatoma - 0265/215-702
 - közönségszolgálat - 0265/208-888
 - központ - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 0265/254-625
- Vasúttaloms - 0265/236-284
- Távolsági buszállomás - 0265/237-774
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés (0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halotyszállítás - 0265/215-119
- 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
- koporsók, kellékek - 0745-606-215
- koszorúk és halotyszállítás - 0745-606-269
- 0745-609-830
- Melinda temetkezés a rom. katolikus temető területén, teljes körű szolgáltatás - 0740-263-907
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442
- 0265/262-907
- Ásványvíz-választék (Belsőgutu 21.) 8-20 óra - 0265/225-926
- Thomas Hux sofőriskola - 0741235-239, - 0365/882-842
- Üveg-tükör szerelése, házhoz szállítás - 0265/248-430

Utazási irodák

- MAORI turisztikai iroda - 0365/440-528
- www.maoiri.ro e-mail: info@maori.ro
- Transservice - 0265/216-242
- World Travel Shop turisztikai iroda - 0265/216-768
- 0265/269-900
- Bálint-Trans 9-17 ó. - 0745-611-999
- 0265/255-092
- Intertours - 0265/264-011
- Royal GTS - 0265/269-308
- 0731-898-989
- Hu 0036-306-053-753
- Family Holiday - 0365/449-833, - 0749-922-887
- Thomas Hux utazási iroda - 0365/882-842
- 0772-068-684

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a **FONTOSS TELEFONSZÁMOK** rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

HOGYAN TEGYÜNK SIKERES ECL NYELVVIZSGÁT?

2016. NOVEMBER 10. 17:00-18:00
MAROSVÁSÁRHELY,
Nemzeti Színház,
a könyvvásár keretén belül

ELŐADÓ:
SZABÓ SZILVIA PH.D.
(SZABÓ NYELVISKOLA)

MINDEN RÉSZTVEVŐ DÍJTALANUL KAP EGY ANGOL NYELVŰ ECL TEMATIKUS KÖNYVET!

74 AKKREDITÁLT ECL VIZSGAHELY ROMÁNIÁBAN ELFOGADOTT MAGYARORSZÁGI TOVÁBBTANULÁSHOZ

Szervező:
KOVÁK KÖNYVESBOLT BOOKYARD KIADÓ
0740-286984

NON STOP
állunk rendelkezésedre!

RexoGold
a te zálogházad

Str. Frantz Liszt nr. 11
Telefon: 0265 - 25.11.11
Mobil: 0748 - 25.11.11
www.rexogold.ro

...mert olvasni jó
MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETI SZÍNHÁZ
2016. november 10-13.

22. MAROSVÁSÁRHELYI NEMZETKÖZI KÖNYVVÁSÁR

2016. NOVEMBER 10. CSÜTÖRTÖK

10.00 • Megnyitó
Színház tér

17.00 • A mai magyar próza értékei
A Magvető Kiadó szerzőinek estje
Grecsó Krisztián • Nyáry Krisztián
Parti Nagy Lajos • Závada Pál
Az est házigazdája: Szegő János
Kulturpalota • Kisterem

19.00 • Ingmar Bergman: Szenvedély
A budapesti Nemzeti Színház előadása
Nemzeti Színház • Nagyterem

2016. NOVEMBER 11. PÉNTEK

17.30 • A mai magyar vers közéletisége
Demény Péter • Fekete Vince • Kántor Péter
Kovács András Ferenc • László Noémi
Lővétei László • Markó Béla • Parti Nagy Lajos
Az est házigazdája: Mészáros Sándor
Nemzeti Színház • Kisterem

20.00 • Kiss Csaba: A főnyeremény
Felolvasószínház Király István Attila rendezésében
Nemzeti Színház • Kisterem

2016. NOVEMBER 12. SZOMBÁT

11.00 • Akinek a verse rimes
az Eszter-lánc Mesezenekar
és Varró Dániel közös koncertje
Nemzeti Színház • Nagyterem

17.30 • Háromszéki szerzők estje
Dimény Árpád • Fekete Vince
Szonda Szabolcs • Tamás Kincső
Nemzeti Színház • Kisterem

19.00 • Meglepetés 3.
A Tompa Miklós Társulat előadása
Radu Áfrim rendezésében
Nemzeti Színház • Nagyterem

A színházi előadásokra és koncertekre jegyek vásárolhatók a Nemzeti Színház jegyvásárlóirodájában és a biletmaster.ro honlapon.

facebook.ro/konyvvasar
www.vasarhely.ro/konyvvasar

radio.kptv.ro
KPTV
THE ROCK STATION
radio.kptv.ro

Fárgu Mureş 88,3%
Marosvásárhely 88,3%

Sovate Szováta 102,3%

Reghin 94,7%
Szászrégen 94,7%

Sighişoara 104,3%
Bogsvár 104,3%

r . a . d . i . o

Üzleti sikereinek titka:
a jó REKLÁM!

Működjen a NÉPÚJSÁGBAN,
Maros megye legnépszerűbb napilapjában!

A Népújság hirdetési irodájában felvesszük APRÓHIRDETÉST a kolozsvári SZABADSÁGBA, a csíkszeredai HARGITA NÉPÉBE, a sepsiszentgyörgyi HÁROMSZÉKBE és az aradi NYUGATI JELENBE.

NÉPÚJSÁG KOSÁR 2+1

október

Értékük egyenként 100 lej, ebből kettőt a marosvásárhelyi, egyet a vidéki olvasók között sorsolunk ki.

Ha összegyűjtenek 10 darabot a 2016 októberében hetente több alkalommal megjelenő pályázati szelvényekből, ezekkel olvasóink részt vehetnek a Népújság-kosár havi sorsolásán.

ADJON ESÉLYT A SZERENCSENEK!

A következő hónap 22-ig (postai bélyegző dátuma) küldheti vagy hozhatja be személyesen a kivágott és személyi adataival (név, lakcím, esetleg telefonszám) kitöltött 10 db összegyűjtött szelvényt a következő címre:
Red. Népújság, 540015 Tg. Mureş, str. Dózsa Gy. nr. 9.
A borítékra kérnénk ráírni: NÉPÚJSÁG-KOSÁR

A nyilvános sorsolásra 2016. november 23-án, szerdán 16 órakor kerül sor a Bernády Házban (Baross Gábor – Horea utca 6. szám).

OLVASSON ÉS PÁLYÁZZON!
Beküldési határidő: 2016. november 22.
A sorsoláson résztvevők között ezúttal is gazdára talál a HÜSEGTOMBOLA 100 lej értékben.

Próbáljon szerencsét!

11.

NEV: _____
LAKCÍM: _____
TELEFONSZÁM: _____

NÉPÚJSÁG KOSÁR
október

Marosvásárhelyi Rádió Románia
www.marosvasarhelyiradio.ro

96 FM
106,8 FM
1323 AM